

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikkem trgu po 5 kr.

Rokopisli se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Obpravave v državnem zboru.

Naši bralci vedó nam more biti za to hvalo, ako sem ter tje kaj izpregovorimo o državnem zboru, to pa bolj na drobno, kakor se more to zgoditi v političnem ogledu. To je, sodimo, tudi naša dolžnost; kajti v drž. zboru dela se za volilcev dobro ali pa tudi za njih gorje in izgodi se to še celo v njih imenu in kar tudi nekaj potegne, na njih stroške. Samo ena seja stane toliko denarja, kolikor je vredna cela in to še večja kmetija.

Žal, da se marsikatera seja konča, ne da bi to, kar se je v njej dognalo, bilo vredno — piškav oreh. Odkar ne nosi v drž. zboru več nemški liberalizem zvonca, ne zdi se njegovim privržencem škoda ne časa ne denarja. Toliko in tacihi reči spravljajo v pojedine seje, da se človek prime le kar za glavo, kedar o njih bere, češ: ali je kaj tacega mogoče?

Konservativne stranke, katere se držé naši poslanci, nikakor ne dosega ta huda obtožba. Od njene strani se ne začne v drž. zboru nič, česar ni treba obravnavati, dokler jim je še blagor volilcev na srcu, in še celo v tem, kar izvleko liberalci brez vse potrebe v obravnave, se naši poslanci zatajujejo ter ne govoré brez velike sile, in to samo za to, da se ne trati čas in ne izmetuje denar zastonj.

V obravnavah, kakor so se letos gledé državnih proračunov godile, se je to očividno kazalo in se še vedno kaže. Za kaj gre namreč v njih? To kaže najbolj njih konec. Ta je vselej tisti, ta namreč, da se nazadnje vsi proračuni vzprejmo prav tako, kakor jih je ministerstvo predložilo, sem ter tje še so večji od onih, kakor so jih ministri predlagali.

In vendar so se tokrat celo skozi cele štiri seje prav prepirali, ali bi jih naj vzeli v pretres ali ne. Vsak, kdor pozna naše razmere, pa je že naprej vedel, da se bode to zgodilo. Vse eno pa so liberalci toliko govorili in toliko upili, v resnici upili, da je nas, ki nismo

v drž. zboru, le treslo in bi bili lahko mislili, da je blizu, če že ne konec sveta, vsaj našega cesarstva, to pa prav za to, ker niso liberalci več na čelu vlade.

Ljubi Bog, celih 19 let so bili oni vlado imeli v rokah in pičlo malo poslancev se jim je bilo nekaj upiralo, toda kar so v teh dolgih letih dognali, bilo je to, da so spravili celo cesarstvo blizu na kant in bila je le velika sreča, da se jim je njih pogubni dirindej še prej ustavil, kakor se je to v resnici zgodilo. Kakor smo bili že enkrat izrekli, bili so oni sami tega veseli, vsaj tisti izmed njih, katerim še ni liberalizem popolnem pameti in srca ustrupil. Le-ti pa so letos tudi sami za to glasovali, da se naj vzame proračun poedinih ministerstev v pretresovanje, vsi ti namreč, ki sedé v nemško-avstrijskem klubu. To in edino to je od liberalne stranke še nekam dobro znamenje. Da pa v vrsti teh ne išče nihče poslancev za Maribor in Celje, dr. Aussererja pa dr. Foreggerja, to razumeje se samo po sebi, čemu bi pa bila potlej ona liberalca, vsa od pet do glave, ter bi ti ultranemški mesti in vse nemške tovariše po naših trgih zastopala?

Celo drugo, prijazno lice pa se nam kaže, ako se ozremo na desnico drž. zbora. Ona se sestavlja prav, kakor avstrijsko cesarstvo, iz različnih krdel in krdelic. Konservativci in liberalci, Nemci in Slovenci podajo si v njej roko samo za to, da se vmogoči za vse narode, kar jih biva v cesarstvu, čedalje bolje stanje. Drug prijenja drugemu rad in drug se veseli nad drugim ako ta izproži ali izgovori kako srečno misel za vzboljšanje blagostanja po raznojezičnih deželah.

Zadovoljna na desnici, to še ni in tudi ne more biti nobena stranka s tem, kar se je bode že v drž. zboru doehmal dognalo, ali pa od strani vlade vpeljalo. To nam kažejo razne pritožbe, ki so se od strani naših in drugih poslancev javile, toda ti imajo zadosti domoljubja in ne marajo z glavo tretji zidú, češ, da še tudi

njim sčasom ustreže vlada, saj se ji ne more odreči neka mera ljubezni do pravice. Zato pa jo tudi podperajo v vsem, kar zahteva ona od njih v imenu avstrijske misli.

Da pa goji to misel vlada grofa Taaffeja, in more biti bolj, kakor le katera kedaj pred njo, to povdarja ona resno pa tudi kaže v djanju. Če torej ostane ona zvesta tej misli in jo dosledno izpeljuje, učakamo še tudi mi, katerim je, rekli bi, vrojena avstrijska misel, svojih pravic. Zdaj jih še seveda pogrešamo po vseh krajih.

Govor g. Bož. Raiča v državnem zboru

dne 19. marcija t. l.

(Dalje.)

Dne 21. avgusta 1884 so volili poslance za deželni zbor po mestih in trgih. V trgu Vojnik pri Celji so zmagali konservativni Slovenci. Po dokončani volitvi je rekel kaplan Lednik, ki je bil tudi volilec: „Živel! Slovenci!“ Na to je stopil k njemu žandar in ga je potisnil čez prag (čujte! čujte! na desni), in sicer tako silno, da je dotični še drugi dan čutil bolečine v prsih. Stvar je prišla pred sodnijo. Kaplan je bil obsojen, dasiravno je sedem prič priseglo zanj in le pet zoper njega. On se je pritožil. Dan je bil enkrat razpisan meseca marca, drugikrat meseca maja. Dne 22. februvarja t. l. je bil dotični kaplan zatožbe oproščen. S tem stvar še ni pri kraju. Med tem časom je dobil kaplan faro, a c. kr. namestništvo je ugovarjalo. Potem je prosil za drugo faro, in sicer za Podsredo, in patron, knezoškof v Ljubljani, ga je predstavil. A dne 14. julija 1885 je dobil iz Maribora naslednji dopis (bere): „Na Vašo prošnjo dne 11. aprila 1885 in na nasvet 11. aprila t. l. — namreč 1885 št. 963 — Vas je mil. knez in škof Ljubljanski kot patron dne 14. aprila 1885, št. 627. za župnika na izpraznjeno župnijo sv. Janeza v Podsredi semkaj nasvetoval in tako ste dobili pravico do imenovane fare. Ker pa veleslavno c. kr. namestništvo v Gradcu dne 8. maja t. l. — namreč 1885 — Vašega nameščenja za župnika iz razlogov Vam znanih ni sprejelo. tako po postavi l. 1874 § 6 ne morete biti umeščeni na dotično faro, in bi Vas država tudi, ko bi bili na podlagi kanoničnega prava umeščeni, ne spoznala za župnika.“ Iz tega se vidi, kako slabe posledke imate dve besedi: „Živel! Slovenci!“ Pri nas so razmere take, da bi moral vsakdo postati nemškutar, ako hoče naprej priti.

C. k. glavarstvo v Ptuj nadleguje kmete z napravo zakotnih šol v krajih najbolj oddaljenih in najbolj ubožnih. Občine se ne ustavljajo pomnožitvi ljudskih šol, a odločno ugovarjajo zoper te zakotne šole, ležeče v oddaljenih krajih, nekaj zato, ker ne morejo troška

preobladati, drugič pa zato, ker za take v stran potisnjene kraje je težko dobiti učitelja, kolikaj sposobnega. Težava pa je tudi zarad veronauka in svete maše.

Kar sedanji namestnik na Štajerskem vodi vladna opravila, je bil župnik, ki je na podlagi XIX. člana župno matico slovensko spisoval, obsojen na platež 111 gl. 28 kr. v smislu ukaza 20. aprila 1854. (Čujte! čujte! na desni.) Poziv, kar se v Avstriji samo po sebi razume, je bil brez vspeha. Opomniti pa gre tukaj, da imajo naši sosedje na Hrvaškem od vlade nalog, da naj matico v narodnem jeziku spisujejo. (Čujte! na desni.) Dne 25. maja 1882 je bila v vasi Leskovec komisija zastran naprave zakotne šole. Bile so zastopane občine in krajni šolski svetovalci. Ti so z enim glasom zahtevali, naj se zapisnik piše slovenski. Okrajni poglavar tega ni hotel storiti, dasiravno so ga opozorili na ministerski razglas dne 6. avgusta 1876. Napravili so rekurz in nasledek temu je bil, da je bil dotični pisatelj, ker je rabil posamezne nekaj bolj ostre izraze, obsojen na kazen 40 gld.

V šolskih praznikih pr. l. je bil profesor v okolici Slovenje-Bistrice pri svojih sorodvincih in vračivši se domov, napadli so ga nekateri najeti hlapci in ga tako zdelali, da je bil več dni v bolnišnici v Gradcu. V Slovenji-Bistrici se je pa zgodilo, da je bil volilec, ki je hotel tam prenočiti, in drug dan peljati se k volitvi v Maribor, priprt in toliko časa zaprt, da je zamudil dotični vlak in ni mogel več priti na volišče v Maribor. Dotični predstojnik je bil sicer obsojen na 6 tednov zapora, a zarad formalnega pogoška je bil potem oproščen. —

V pravih ustavnih državah je navada, da vlada vzame pomožne organe iz tistih krogov, ki se nje sistema drže in jo podpirajo. To so v Avstriji in v tistih krajih, kjer Slovenci stanujejo, opustili. Dela se večidel s starejšim gradivom in sicer na našo iznarenenje.

Vsled poročila naučnega ministerstva je bilo l. 1885 v Cislajtaniji. ako se smem tako izraziti — 171 gimnazij. Od teh učilnic je 96 nemških, 40 českich, 23 poljskih, 4 so laške, 1 ruska, 1 srbo hrvaška in 6 jih je utrakvističnih. Na 85. realkah je razmerje, kar se tiče poučnega jezika ravno isto, kakor na gimnaziji. Iz tega poročila se vidi, da mi Slovenci, katerih je 1½ milijona nimamo ne jedne srednje šole s slovenskim učnim jezikom. (Čujte! na desni.) Lah, katerih je veliko manj, imajo 4 gimnazije in 4 realke z italijanskim učnim jezikom. Italijanom tega ne zavidamo, zahtevamo pa isto pravico tudi za nas. Mi smo po postavi opravičeni 10 gimnazij za obseg slovenskega jezika terjati. Slavni državni zbor je, kar se tiče vpeljave slovenskega jezika za učni jezik vz-

prejel ugodno resolucijo, ki se glasi: „C. kr. vlada se naprosi, da naj se po srednjih šolah, ki se vzdržujejo iz državnih pripomočkov po deželah, kjer Slovenci stanujejo, vpelje za učence s slovenskim maternim jezikom za učni jezik slovenščina, kolikor je to mogoče po učnih sredstvih, ki so za to na razpolaganje.“ A slavna vlada je na treh gimnazijah na Kranjskem vpeljala paralelke s slovenskim učnim jezikom, izvzemši za nemško in zemljepisje (v Ljubljani je tudi zemljepisje slovensko) in sicer za poskušnjo. Zakaj pa ne tudi po drugih gimnazijah med Slovenci? Zakaj za poskušnjo? All so Slovenci kot avstrijski podložniki v tem cesarstvu odločeni le za to, da ž njimi delajo poskušnje, kakor s trupli rokodelskih potovalcev in drugih pozabljenih ljudi v kakošnjem anatomičnem zavodu. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Zajčji zob na sadunosnih drevesih.

Gotovo bode tudi letos, kakor se zdi, škoda, ki jo nareja zajčji zob na sadunosnih drevesih, zopet prav znatna. Koža na drevesnem deblu se prišteva pglavitnim organom celega rastlinskega trupla, brez katerega se sploh rastlinsko življenje še misliti ne daje. Vsaka rana na drevesni koži, naj nastane na katerikoli način, je tudi za življenje cele rastline pogubna ali vsaj več ali manj njegovi rasti, njegovemu razvitku kvarna. V dokaz rečene trditve je trak kože, katera se za stoječo roko visoko okoli in okoli debla kakemu drevesu odlušči, ki gotovo pouzroči, da se tako olupljeno drevesce na vsak način posuši. V drevesni koži so namreč potje, po katerih rastlinska hrana iz zemlje v korenine in iz teh po deblu s pomočjo kože v vse njegove dele leze in tako drevo redi. Kožo toraj na drevesih varovati je po tem pglavitni ukaz vsem umnim sadjejem.

Iz tega, kar smo povedali, je tedaj lahko razumevno, zakaj da je zajčji zob mladim sadunosnim drevesom toliko škodljiv in poguben, ko bi tudi skušnje ne kazale, da se od zajca naglodan ali oglodan steblič le prerad usuši. Če tedaj oglodana drevesca niso že predebela in so nad požlahtnjenim mestom kože olupljena, jih kaže koj pod rano gladko nekoliko poševno odrezati, da tako novih žlahtnih mladik poženejo in se potem iz teh zopet žlahtno deblo priredi. Vsekako mudno je to in najmanj tri leta nazaj potisnjen in zakasnen trud in prejšnje delo. Prerezati se pa mora drevesce za 2 centimetra pod zajčjim ogrizom. Divji postranski letorasli se o pravem času odpravijo. Ako pa samo divji letorasli poganjajo, se ti požlahtnijo in iz njih novo žlahtno drevo vzredi. Če pa

zajc debela drevesnega ni okoli in okoli oglodal tako, da se koreninski vrat z višjim delom debla tudi še po koži veže, treba je tako deblo zamazati z navadno drevesno mažo, katera se napravlja, kakor je znano, iz 1 dela ila, 1 dela kravjevka in nekoliko gašenega apna. S to mažo se rane na debelo zamažejo in da se pozneje ne posuše, s starimi cunjami trdno povijejo, da je močen dež in sploh mokrota ne odpere. Hitra obeza varuje rane posušenja in pospešuje sploh, da se te v kratkem zacelijo.

Sejmovi. Dne 12. aprila v Arnočah pri Šoštanju, v Ločah, pri sv. Križu na Murskem polju, v Rušah pa v Marenbergu. Dne 14. apr. v Zdolah. Dne 15. aprila v Gradcu pa pri M. Snežni. Dne 16. aprila v Arnožu, Braslovčah, Ormožu, v Spielfeldu pa v Sl. Bistrici. Dne 17. aprila v Šentilju v sl. gor. in v Kapelah.

Dopisi.

Iz Ptujске okolice. (Nemški bauernverein.) Znani otec ptujskih židovov razposilja nekaj časa sem slovenskim občinskim predstojnikom in drugim veljavnim kmetom našega okraja na grd rujav papir tiskana povabila, češ, naj se oglašajo kot udje za nemški bauernverein. Prvo, kar nas je iznenadilo, je to, da gospodje „bauernvereinovci“ pišejo in tiskajo slovenski, dasi sicer vedno trdijo, da to ne gre. Ljubi „bauernvereinovci!“ Na Vaše povabilo imamo Vam to-le odgovoriti.

Kedar bo pri nas slovenskih kmetih nastala potreba za kakoršnokoli društvo, bomo si ga znali sami osnovati. Vi veste, kje Vas čevelj žuli, mi pa vemo, kje nastišči. To, kar ugaja vam, ne ugaja nam. Nemške časnike ali novine, kakor „Bauernfreund“ in „Bauernzeitung“, podržite vi za-se! Mi slovenski kmetje imamo svoje slovenske, katere razumimo in kateri nam prinašajo dušne hrane, kakor je mi potrebujemo. Mi ne vemo sploh, zakaj bi se mi z vami združevali. Sicer pravite, da bi bil glas močnejši, ako bi vsi skupaj „upili“. Dandanes ne pomaga upitje in tuljenje nič; pomaga le možka beseda, govorjena ob pravem času in na pravem mestu. Tudi bi bilo preveč grdo slišati, ko bi vi nemški, mi pa slovenski upili. — Pravite, da bi se nam z vašo pomočjo dača ali štibra znižala. Tega mi ne verujemo, ker le predobro vemo, da so nam vaši nemški gospodje naložili visoke dače s tem, da se naša posestva pred nekaterimi leti previsoko vcenili. Ti možje bili so gosp. Sima, bivši posestnik v Ptuj, g. Filaferro, bivši posestnik v Ptuj, g. Vouk, bivši glavni davkar v Ptuj, g. Zirn-gast, bivši posestnik v Ptuj, g. Kosoll, bivši župan Ormoški itd. Kranjskim kmetom vce-njevali so domači posestniki posestva in njim

se je štibra vsled te ceditve znižala. Mi moramo čakati, da se vpenitev ponovi in takrat upamo, da bodo opravljali posel posestniki iz naše sredine. Gospodje „bauernvereinovci!“ Najbolje vam kaže, da ostanete vi tam, kjer ste dozdaj bili. Mi smo živeli dozdaj brez vas in vaše pomoči; če Bog da, bode to tudi v prihodnje mogoče. Denar, kar ga imamo, potrebujemo krvavo za se. Ako bi ga vam pošiljali, lahko bi prišlo komu na misel, da ga imamo preveč — in to bi nam le škodovalo. Za slovo pa prosimo: Če nam boste spet enkrat poslali kako povabilo, izberite tak papir, da bo vsaj za kako rabo in se bo videlo, da ste „manirlih ljudje.“ Poglejte pa si tudi tiste možake, po katerih nam boste kaj poslali. Mi ne maramo ne starih, ne mladih židovov. Srečno!

Grilov.

Iz Konjiškega okraja. (Hudobija. — Ceste.) Na Čadranskem pokopališču so v treh tednih četiri mrljice izkopati morali, ter so jih raztelesili. Prvi je bil hlapec na fužinah, ki je umrl za pljučno vnetico in za spridenjem na drobovini po vinskem cvetu, tedaj ga je naravna smrt zadela. Oplotniški ranocelnik in njegova družina se pa strašno jezi, da on na fužinah ne zdravi in že zato ji nekateri natolečujejo, da je ona okoli raznesla češ, da ga je konjiški, na fužinah vedno zdraveči g. dr. P. zastrupil ter mu preveč pomirujočih in zaspavalnih zdravil dal. Preiskava pa je seveda nasprotno razodela. Prebrisani župan Oplotniški in neko drugo povsodi proti Slovencem šuntajoče seme sta si pri tem tudi nekoliko nos posmodila. Malo vredno človeče, rojeno v Vitanjih, je na glažuti pridnega kurjača in mater njegovo otroval z mišnico, pomešano v koruzno moko, bojda zato, da bi on njegovo službo dobil. Četrty mrljč pa je bil 67 let stari kovač na fužinah, ki je hotel škripajoči, meh goneči stroj namazati, pri tem pa je med kolesi padel, ki ste mu prsni koš in trebuh stisnili, da je na mah Bogu milostljivemu dušo svojo izročil. Čudno, da je ponesrečil, kajti pri imenovanem delu in stroju ni nobene nevarnosti. kar je vsakemu človeku, ki ima zdrave, in ne hudobnih možganov, jasno. Ali škodoželjni ljudje, ki se v lice prijatelji kažejo, so tudi to nesrečo brez potrebe razupili, da jo je žandarmerija ovaditi morala gosposki. Da pa takošnje bedasto govorjenje pogostoma čisto nepotrebne drage komisije in preiskavanja povzročuje, to se ne pomisli, le revni, z davki preobloženi kmet to živo čuti, če gre plačat težko prisluženi denar. — Mnogo koristneje in neobhodno potrebno pa bi bilo, da bi se na nekaj gledalo, kar je zares ovadbe in kazni vredno. Je ni ceste daleč okrog, ki bi bila slabša in huje razorana od one iz Tepanj v slavno nemčursko Oplotnico. Dušo bi izdihnil, kdor se po njej voziti mora in na mesto pol

ure se potrebuje 1½ — 2 uri! In to izvira iz tega, da nekateri lesotržci desk na vozove nalagajo, ki dovoljeno težo 2 — 4krat presežejo, da so kijubu temu kolesa ozkotirna ne pa široka in se zaradi tega potem strašno globoko v mokro zemljo pogrezujejo, Nepopisljivo grdo je gledati, kaj revna živina trpi. Človeku se solze vsilijo, če vidi, s kakošnjo neusmiljenostjo jo pogostoma hlapci naganjajo in tepejo. A to že traja leta in leta in vendar se nikdor ne briga za nepostavno to preoblaganje in obteženje, za vnebovpijoče, neusmiljeno trpinčenje živali. Ljudje po pravici godrnjajo ter rečejo, da postave za nekatere nič ne veljajo. Lesotrgovca konjiška W. se posebno odlikujeta. Slavno okrajno glavvarstvo Celjsko pa prosimo, naj nam v tej zadevi pomaga in žandarmom zaukaže, naj na te ogromne nedostatke pazijo. Žandarmom pod nosom in pod njih oknom se dan na dan preobloženi vozovi z nedovoljenimi ozkimi kolesi pomičejo, ter se konji in volovi trpinčijo, ali nič se ne izgodi zoper to. Cestama iz Tepanj in Konjic v Poličane se ne godi bolje, dá vedno lepo, gladko, glavno cesto blizo Goliške grajščine so tudi že izdelali in razvneli, da se ne more voziti po njej. Slavno glavvarstvo Celjsko bi na železnični postaji Poličanski najboljše podatke dobilo in bi se na prav lehk način prepričalo, da se naši lesotrgovci za postave toliko brigajo, kakor za piškav oreh ali lanski sneg. S.

Iz Središča. (Odgovor na dopise I—III, kateri so priobčeni v „Slovenskem Gospodarju“ štv. 8., 9., 10 o naših občinskih zadevah — kakošne da so in kakošne bi morale biti.) Kdor naš trg pozna bo rekel: „Omenjeni dopisnik zna dobro otrobe vezati.“ Pa tudi ni čuda, saj pisatelj priobčenih spisov je še „novorojeni“ Središčan, kateri še naših razmer ne pozna, ker je pred kratkim v Središče blago—r, pa tudi gorje prinesel. — O njegovih prejšnjih činih pa le toliko vemo, da je tam doma, kjer ni več pšenica zanj cvetela, znal baje dobro „peči porirati.“ S tem pa, da potipamo njegove „falenge“, kakor sam piše, nočemo mu škodovati, temveč želimo njegovim dopisom povoljnega uspeha, — namreč da zavoljo tega vesi naše domače razmere na veliki zvon, da bi v prihodnje „zvonec nosil“. Smešna pa je njega trditev, da je obč. odbor kriv, da si upa potovalec trg Središče „veliko vas“ imenovati, in čudne so tudi njegove daljše trditve. Greh naših poglavarjev je, da stoji cerkev, farovž in šola v sosednji občini. Središčani! na delo in zidajte s svojimi novci (druge občine ne morejo, ker nimajo gotovčine) cerkev, farovž in šolo v Središču — pa tudi stanovanje za učitelje — za finančno stražo in prostore za društvo „Edinost“, kajti so ti premajhni (društvo ima

sobo brezplačno) — da se polepša trg — da se pa tudi izprazni vaši žepi (tako svetuje nam dopisnik.) Stanovanja učiteljev, finančne straže in prostori za društvo bodo po njegovih mislih več koristili občini, kakor vaše obresti, katere občini plačujete. Vsi z občinskim denarjem nazaj, da se vse to sozida! Terjajte tudi da J. K., kateri je baje o času, ko se je železnica delala med našimi poglavarji bil (drugi so že pomrli), prestavi sedanjo postajo bliže trga, zakaj on je tudi to zakrivil, da stoji tako daleč od trga. Ali Središčani pozor! Če bote v vsem ubogali tega dopisnika, le gledé hranilnice ne storite tega, in to iz dveh uzrokov. Prvič radi tega ne, kajti ako bomo vse, kar nam dopisnik svetuje zidali, nimamo denarja, da bi ga v hranilnico dali, in drugič zavoljo tega ne, ker bi v upravni odbor naše hranilnice utegnil omenjeni dopisnik doiti, in to bila bi močna voda za njegov mlin. Mlel bi dobro, samo težko, da za nas. Pa še to dobroto bo ta gospod imel, ne bode mu treba peněz okoli (celo po noči) prositi, v hranilnici jih bo dobil, in kdo ve, ali bodo v takošni varščini — in bode li on svoje obresti potem tako redno plačeval? Dopisniku tudi ni po volji, da so Središčani s svojimi vlogami Ormožki posojilnici na noge pomogli (to je narodni zavod.) Čuden človek! Gospod dopisnik, toliko za odgovor Vašim trem dopisom. V četrtem (ker ste davno vže povedali sami, da bodo štirje) bodete brž ko ne dokazovali, da je slabo gospodarstvo starih in sedanjih poglavarjev zakrivilo, da še trg Središče občinskih nalog nima; tožili, da Vam sedanji poglavarji ne odstopajo prvih mest za vknjiženje Vaših tirjatev. V obče Vam želimo pri olepšanju trga večjo srečo, kakor jo je imel sedanji odbor. Morebiti se od Vas kraj občinskih poti vsajene lipe, hojke in vrbe ne bodo rezale in podirale, kakor se je to do sedaj godilo. Središčani.

Z južnega Pohorja (Ven iz blata')
Že gre — pa samo, da je treba tiščati le tiščati. Mlad kmet s Keblja šel je bil te dni v Konjiško davkarijo, desetka plačevat ter je zahteval slovenskega potrdila. Ko pa se mu nemško, nerazumljivo poda, ponovi svojo željo. In ko se mu ugovarja, da že tako tudi velja, saj pozna „cifre“, ki so si povsodi enake, pa zavrne: „Dokler Vi gospodje meni ne daste pravice, ki mi gre, pa jaz tudi nič ne plačam, naj pa tedaj tudi velja, — srečno!“ V tem pa, ko prime za kljupo in gospodje — sicer jako prijazni, sami Slovani — vidijo, da če resnica biti, kmeta nazaj pokličejo: „No, pojdite nazaj, mož, bote že dobili, česar želite“, prekrižajo mu nemško pobotnico z opombo: glej uno stran, ter mu lepo po slovensko potrdijo. — Že gre tedaj — pa samo tiščati, tiščati je treba. Naši poslanci v Beču naprej, vse ljudstvo, pa zvesto za njimi

po vseh kancelijah in povsodi, kjer treba, to izdada. Mi imamo pravico slovenska pisma tirjati in dobiti, gosposke pa imajo dolžnost, nam jih dajati. Cele snopiče postav in ukazov imajo v svojih omarah, ki jim ukazujejo, nam slovenski pisati. Če so tu in tam gospodje zato nejevoljni, nič ne dé. Nam dajte naša pisma slovenska, svojo nejevoljo pa obdržite sami za se! Ljudstvo je na te tuje, krivične jarme še veliko huje nejevoljno in jih sito! — Kako dolgo bode še pa Vas treba tiščati, Vi g. notar v Konjicah? Vaše „štriltjevosti“ v tej zadevi je pa slov. Konjiški okraj in ljudstvo posebno čem dalje, bolj sito, tem huje, ker ljudje vedó, da ste Vi, kakor tudi Vaš stari pisar, za potrebo dovolj slov. pisave zmožni. Vrh tega pa ste tako izvrstnega slov. koncipijenta, ki ste ga še pred lanskim imeli, v kratkem spet iz svojega urada in iz Konjic bili izgrizli. Tedaj — doklej bote uganjali še te burke?

Izza Boča. (Liberalci — tihotapci.)
Čudno sitni so nemško-liberalci. Kakor židov, ki si ga komaj pri prvih oratih izbacnil, pa ti že pri drugih vratih spet svoj nos v izbo moli: „Niks ee handeln“? — tako so tudi nemško-liberalci. Še jih nismo pri prvih vratih z njihovo „slabo robo“, šulvereinom, izgnali, že nam pri drugem kraju drugo slabo robo, nemško-liberalno bauernvereinsko maslo ponujajo. Nek Appoth in Krummholz pošiljata na slovenske občinske predstojnike bauernvereinska vabila. Mi, ki za Bočem stanujemo, mislili smo si, da nas bode Boč pred tem novim navalom „nemškoliberalstva“ varoval: toda naš stari očak je bil premalo pazljiv. Lisjak se je skoz znamenito „Peklo“ in Poličansko sotesko tudi k nam primuzal. Nekateri občinski predstojniki so takoj spoznali krivega preroka in so ga hitro odgnali nazaj, od koder je prišel. Tako naj bi storili tudi drugi možaki. Naj spoznajo ti nemškoliberalci, da si Slovence z njihovim papirjem niti svoje peči kuriti neče. Niti gosp. Appoth, niti gosp. Krummholz ni tisti Jozue novega testamenta, ki bi naše slovensko ljudstvo pripeljal v obljubljeno deželo, kjer bi se cedilo mleka in strdi; ona bi Slovence le v ono deželo pripeljala, kjer se cedi „nemškoliberalno maslo“ in take dežele mi ne maramo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjevič Rudolf še biva na otoku Lacroma in pravijo, da ostane tam s preyzv. soprogo vred tje do velike noči. — Razprave gledé proračunov poedinih ministerstev se vleko po času naprej. Levičarji napadajo hudo in surovo gospode ministre, desnica pa sedaj ali molči ali pošlje po enega govornika iz svoje srede, prepušče vaje ministrom, da

se levičarskih komarjev otrešó sami, kakor so pač v stanu. Sklenile so se že razprave za ministerstvo notranjih zadev. dež. brambe pa za pouk in bogočastje, sedaj imajo v delu finančno ministerstvo. Tiskar Strache je gosp. ministra že dne 5. t. m. strašil, za njim se je dr. Heitsberg speljal silovito. kakor plaz po bregu, nad nj in isti den mu je v večerni seji potlej še pokazal svoje roge baron Sommaruga. No, minister vitez Dunajevski bode se jim gotovo pokazal viteza, ko jim bo odgovarjal. — Kakor vlada misli, odloži naj drž. zbor svoje zasedanje še pred veliko nočjo in snide se potlej, če ostane pri tem, še le jeseni meseca oktobra. Med tem pa bi se v maju mesecu deželni zbori sešli in za njimi v mesecu septembru drž. delegaciji, letos v Budimpeštu. — V Ljubljani se dopolnjuje mestni zastop in so v d. in z. volilnem razredu nasvetovani možje voljeni z ogromno vočino glasov. — Dež. predsedniku v Celovcu je umrla mati po daljši bolezni, grof Taaffe mu je izrekel vsled tega svoje sočutje. Malo za Celovcem so trije ulanci napadli dekliu, ki je nesla mleko v mesto in le z vso silo se jih je ubranila. Enake reči pa so se pa tamkaj že bojda večkrat zgodile, ne da bi bili za to grdune kaznili. — V Gorici so zadnjo soboto slovesno pokopali grofinjo Chambord, bila je udova po rajnemu grofu Henriku Chambord in velika dobrotnica ubožcev. — Za V. okraj Tržaške okolice bode dopolnilna volitev v mestni zastop; narodni kandidat Živic, dobi pa gotovo znatno večino, se vé, da irredentovci delajo na vse pretege za moža irredentovca. — Nagodba med ogersko in avstrijsko vlado bliža se koncu, kajti je naša vlada vzprejela predlog ogerske gledé davka na petrolej. — Ces. namestnik v Dalmaciji, baron Cornaro, je za plućnim vnetjem umrl. Iz Pulja je s 1. dnem t. m. torpetna flosila odrinila v Sudsko luko, da se združi z vojnim brodovjem drugih velevlasti.

Vnanje države. Bolgarski knez, Alexander battenberski, se brani vzprejeti pogodbo med Bolgarijo in Turčijo v tej obliki, katero so ji velevlasti dale. V tem se sklicuje na svoje ljudstvo, katero bi žalil, ko bi se udal želji velevlasti, v resnici pa mu bržkone te samé dajejo potuho. Podoba je vsa za to. — V Srbiji so novo ministerstvo dobili ali prav za prav skoro vsi prejšnji ministri so ostali, samo uloge so menili; na novo je vstopil le general Horvatić kot vojni minister. Ristić še tokrat ni imel sreče, sestaviti si svojega ministerstva. Avstrijska vlada mu je neki stopila na prste. — Grška kraljevina še vedno kljubuje in se brani položiti orožje, da si ji narekujejo to vse velevlasti. — Na Ruskem pričanja se na novo izganjanje židov. Za prvo morajo se umakniti iz dežele vsi tuje židje. Nam bi to sicer bilo vseeno, kaj da počno Rusi z židi, toda bojimo se,

da jih potlej dobomo mi, imamo pa jih že itak več, ko je nam ljubo. — Poslaniška zbornica v Berlinu je vzprejela § 1. zakona, po katerem se dovoljuje vladi 100 milj. mark, da nakupuje zemljišča na Poznanskem in potisne tam tako polagoma poljski živelj nazaj. To je blagi sad blage nemške omike. — V Padovi na Italijanskem se je te dni izvršila velika pravda. Namaj 117 kmečkih ljudi je bilo zatoženih, ker so bili lani okoli Padove rogovilili ter tamkaj veliko škode napravili. Sodnija pa je vseh 117 izpoznala za nekrive. — Kakor so iz Belgije novejša poročila, je upor delalcev že vendarle blizu pri kraju. Delalci so ali že vzprejeli delo, ali pa se pripravljajo za tisto. Več tisoč pa jih bo ostalo brez dela, vsi namreč, kolikor jih so ga prej imeli po tovarnah, katere so v svojem uporu razdejali. Ničesar torej niso z uporom dosegli. — Ustaja v Sudanu je polegla in bodo se torej angleške vojne čete umaknile iz Egipta, ostalo jih bode samo nekaj v Kahiri pa v Aleksandriji egipt. podkralju za varuha.

Smešnica 14. Dva tatova sedita za enim ključem. Eden je bil ukradel uro, drugi pa kravo. „He, tovariš“, vpraša drugi, da tovariša malo podkuri, „koliko paje na tvoji uri?“ „Meni se dozdeva“, odvrne mu prvi, „da je prav čas za tvojo dojvo.“

Razne stvari.

(Nove stavbe.) V našem mestu je sedaj živo gibanje, posebno pa se dela veliko za oplešanje mesta. Veliko in lepo poslopje, katero je tukajšnja hranilnica postavila, je že blizu gotovo, stolna cerkev se pridno in ukusno prenavlja in sedaj se mestni zastop pogaja s c. kr. erarom za „verpflegs-magazin“ na stolnem trgu. Ondi se ima stolna župnija postaviti, sedanje njeno poslopje pa razdreti in prostor se spremeniti v trg. Ali pride še tudi c. kr. gimnazija, odloči komisija, ki se snide dne 19. t. m.

(Smrt in pogreb.) V Ljubljani je č. g. Ivan Pribovšič, c. kr. vojni kurat, duhovnik naše škofije po daljši bolezni v četrtek dne 1. t. m. ter so ga v soboto dne 3. t. m. izročili hladni zemlji. Sprevod je bil, kakor se nam piše, sijajen in mi priobčimo v prihodnji „Cerkv. pril.“ več o tem blagem možu in vrlem duhovniku. Naj počiva v miru!

(Znamenje časa.) Dne 5. t. m. sta si stala dva duhovnika naše škofije pred porotno sodnijo v Celju, č. g. Anton vitez Wretschko, opat v Celju, pa č. g. Ivan Čagran, kaplan v Spitaliču. Zadnji je bojda opata žalil v nekem „poslanem“ v „Südost. Post“. Znana prijateljica Slovencev, „D. W.“, je izdala vsled tega v torek izreden list, v katerem naznanja škodoželjna končno razsodbo. Vsled nje plača gosp. Čagran

150 gld. ubogim pa sodnijske stroške, urednik „S. P.“ Fr. Zakovšek 20 gld. in „S. P.“ izgubi 80 gld. varuščine. No, da bode sodba taka ali enaka, to je vedel vsak, kdor je le hotel, a sedaj tudi nihče ne dvomi o tem, kako da misli slov. ljudstvo in še posebej naše duhovništvo čez celo stvar, za katero je tokrat hodilo.

(Žalostna novica.) Drž. poslanec gosp. Božidar Raič je na Dunaju nevarno zbolel in so ga že v bolnišnico prenesli, ker mu je treba dobre postrežbe. Kakor so se zdravniki izrekli, ima vročinsko mrzlico in je torej le malo upanja, da bi kmalu ozdravel. Ubogo slovensko ljudstvo bi zadela velika izguba, ko bi blagi mož že se danes umrl.

(Hudodelstvo.) Znani divjak Alojz Strelec, po dom. Božak, iz Muretinec je dne 5. aprila Andr. Šegulo, posestnika iz Male vesi, pri vinogradu v Halozah z motiko tako grozno udaril po glavi, da mu jo je prebil in se je ta mrtev zgrudil na tla. Divjost unega človeka je tem večja, ker ga ni nihče dražil, marveč je navlašč prišel k Šeguli in je pri drugem posestniku bil na kopi. Vislice bi se mu sedaj menda najbolj podale.

(Od celjske gimnazije.) Predzadnjo nedeljo so (čemu neki!) gimnazijci imeli iz Celja skupen izlet v Laški trg. Tam so bili bojda govori le v latinskem in grškem jeziku, govori v slov. ali nemškem jeziku niso se dovolili. Čudno je to ali v sedanjih razmerah menda najpametneše.

(Surov hlapec.) Pri Pungartnikih v Ješenčah pri Račah je hlapec, ko sta mu gospodarja bila dala slovo, njiju, ki sta skupaj večerno molitev opravljala, napadel s sekiro ter ju je grdoba hudo ranil.

(Domače slovstvo.) „Kres“, poučen in znanstven list, izdaja profesor doktor J. Sket v Celovcu. Kakor po prvi številki, ki smo jo že dobili v roke, sodimo, je ta list vreden, da ga razumniki podpirajo z mnogobrojno naročbo. List izide 4krat v letu po 6 tiskanih pol in stane na leto 3 gld., za pol leta pa 1 gld. 50 kr.

(Delavski prijatelj.) Tako se zove mala knjižica, ki velja pri J. Kraju v Novem mestu 22 kr. s poštnino vred, in razpravlja to, kar meni spisatelj, g. France Podgornik, da je delavcem v sedanji dobi potrebno. Delce je pisano umevno in hrani v sebi marsikatero dobro zrno, je torej vredno vse priporočbe.

(Nesreča.) V noči 2. aprila je padel Jakob Meško, po dom. Tkalec, iz Moškanjec med vinogradi v Prerađu v klanec, katerega se je hotel ogniti, tako nesrečno, da si je zlomil zatilnik. Našli so ga drugi den mrtvega.

(Župan v Ljutomeru.) Kakor je našim bralcem znano, imajo liberalci tam večino v srenjskem odboru. Na njih je torej izbrati si

župana, toda dosedanji župan, g. J. Steyrer, se brani te častne službe. Mož, sicer odličen in značajan, ima pač svoje uzroke za to, vendar pa, kolikor mi sodimo, še je on izmed liberalcev edini mogoč za njo.

(Zakonski zadržek.) Slavno c. kr. ministerstvo za obrambo je odločilo, da c. kr. častnik ne more vzeti glediščne igralke v zakon. Ta zadržek je pri zakonu sicer nov, ali slavno ministerstvo ima v tem gotovo prav in bodo, menimo, z njegovim odlokom vsi c. kr. častniki zadovoljni.

(Tatvina.) V noči 1. aprila so Matiji Vršiču, posestniku v Vitomarcih pri sv. Andražu v slov. goricah, tatje vlomili v hlev, ki se zaklepa s poprečnim železom, ter so odgnali dve dobro rejeni kravi. V teku enega leta so iz te srenje tatje že 9 krav odgnali, toda dosehal jih še niso dobili.

(Zadušen dijak.) V Celjski „D. W.“ prerешetuje člankar besede „Slov. Gospodarja“ slov. županom in niso mu nič kaj po godu, izlasti ga peče to, da smo rekli, naj slov. župan stoji trdno na svojih nogah ter se ne naslanja, ako ima pisarja, preveč na nj. Ta njegova jeza pa vzbuja v nas misel, da je mož kje oča kakega zadušenega dijaka ali pa je morebiti še sam tak, kajti dosehal so po navadi le taki v službi sr. pisarjev — tudi po mestnih srenjah.

(Birma.) Njih ekscelencija mil. knez in škof delili bodo zakrament sv. birme 26. aprila v Hočah, 27. aprila v Slivnici, 29. aprila v Cirkoveh, 3. majnika pri sv. Janžu na Dravskem polju, 8. majnika pri sv. Petru pri Radgoni, 9. majnika pri sv. Križu pri Ljutomeru, 10. majnika v Ljutomeru, 11. majnika pri sv. Jurju na Ščavnici, 12. majnika pri sv. Antonu v Slov. gor., 23. majnika v Škalah, 24. majnika v Šoštanju, 5. junija na Laškem, 6. junija v Loki, 7. junija v Trbovljah, 8. junija v Dolu.

Listnica uredništva: G. ? v Cirk. Mi ne maramo kaše in tudi Vam je ne želimo, tedaj pa smo djali Vaše „Poslano“ v — koš. — G. J. R. pri sv. Vidu. Se vé, da Vi niste naš dopisnik.

Loterijne številke:

V Gradcu 3. aprila 1886: 73, 36, 19, 48, 38
Na Dunaju „ „ 53, 10, 11, 75, 37
Prihodnje srečkanje 10. aprila 1886.

Služba organista

v Žetalah je pred veliko nočjo tega leta izpraznjena. Prošnik spreten v orgljanju in petju naj se osebno oglasi.

Cerkveno predstojništvo v Žetalah,

pošta: Rogatec.

1-2

1—3

Priporočba.

Pri **J. Kraju**, založniku v Novem mestu je prišla na svetlo knjižica:

„Delavski prijatelj“.

Nauki, ki so delavcem v sedanji dobi posebno potrebni. Spisal Fr. Podgornik. Cena 20 kr. Dobiva se pri založniku in po vseh knjigarnah.

Naznanilo.

Mežnarska služba za pridnega delavnega mladenca se oddaja do 15. aprila t. l. v Monstergu. Pošta je M. Neustift. 2—3

Prav lepa pšenična ogerska moka se prodaja pri „Tirolcu“ v Mariboru na velikem trgu pri pošti pod stopnicami; klg. po 8, 10, 12, 14, 16 in 18 kr. Prodajajo se pa tudi na mero in po jako nizki ceni mnogovrstne druge reči. 2—3

Semena

sočivja in cvetlic, trave in travnih zmesi, repna in deteljska razpošilja v najbolji, sveži kalivni lastnosti

Jože Matič,

1-2 Celje, kolodvorske ulice št. 97.

2—10

Na prodaj!

Vinograd, eden oral velik, dobro obdelan, obrodi na leto po deset štrtinjakov vina s prav lepo solnčno lego zelo blizu železniške postaje v Poličanah, proda se pod roko po znižani ceni. Več o tem se izve pri

Antoniji Belak,
poleg železniške postaje v Poličanah.

Štev. 1326.

Oklic.

3—3

Ces. kralj. okrajno sodišče v Slovenski Bistrici naznanja, da je prostovoljna dražba mladoletnim **Kašpar Smoletovim dedičem** lastnega vina od leta 1885 in 1884 okoli 20 štrtinjakov dovoljena in se bode dne

12. aprila 1886

dopolodne od 10. do 12 ure v Poličanah, popoldne od 2. do 4. ure pa v Gaberniku vršila in da se bo vino le po cenitvi ali višje in za gotovo plačilo prodavalo.

C. k. okrajno sodišče v Slovenski Bistrici
dne 10. sušča 1886.

L. s.

C. k. okrajni sodnik:
Sorko.

Gospodar in ekonom

se išče, kateri je sposoben za sadje- in vinorejo. Ponudniki naj se obračajo do gospé Line pl. Ritter v Gorici (Görz.) 1-3

Ključar

želi sam svoj postati, s tem, da kupi ali v najem vzame taki hram. Dopisi se naj pošiljajo Mihaelu Šurniku v Lind, pošta: Ruden. Kor.

3-3

Borove popke

samo od polomljenih borovcev, češminjevo lubje od korenin in palic, kakor tudi kuhinjske kosti kupuje v vsaki množini vedno po najvišji ceni.

Josip Strzelba
v Ljubljani.

Na prodaj

je vinograd po nizki ceni, sadno drevje in les; vse vkup meri 8 plugov v 875□, tudi hiša in klet za 20 štrtinjakov. Več pové Janez Kranjc pri sv. Vidu blizu Ptuja. 2-2

Ceneje kakor kjerkoli!

Velika izprodaja

gotovih moških in deških oblek
kakor tudi perila.

Zavoljo prevelike zaloge v gotovih oblekah in perila sem primorana, da napravim to izprodajo.

Opozarjam tedaj p. n. občinstvo na to, da prodajam od dnes naprej gornje blago za močno znižano ceno.

V dovoljno obiskanje priporočam se

Marija Heumayr,

3-3 Veliki trg, na ogli Dravske ulice,
čez stopnjice v Mariboru.

Ceneje kakor kjerkoli!

V tiskarni sv. Cirila

dobódo se tiskovine za šole, fare in srenjske urade, odvetnike in bilježnike; na prodaj so tudi knjižice za mešne intencije in spominske tablice za žagreb — vse na novem, izvrstnem papirju.